

(א) טוטה 97:מז: (ב) ג' ע"ב ב"מ ע"ג: ובמס' שם ד"ה אפרותא דסו מוכח דגנסיי הכה דרולשפטן, (א) ז'ל' ט"ז ע"ג

תורה אור השלם

1 ואף כי היין בוגד גבר יחיד ולא יגדל אשר הרחוב כשאלו נפשו והוא בקות ולא ישבע ויאסוף אליו כל הגוים ויבצין אליו כל הקעמים: ה'תק"ב ה'תק"ג 2 נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעיני אל יגדל קדושה: שמות טו יג

הגהות הב"ה

(ה) רשב"ם ד"ה ובי קנקנים דמוכר מאי הוה למת:

מזוסס. שיתקיים כדרך המתקיימין: **עד העלרה**. אצל לא מן העלרה ואילך שחוס תקופת תמוז מקלקל אפי' יין מזוסס: וישן. ואם מוכר לו יין ישן יתן לו משל אשתקד שנה המוקדמת לזו שאנו עומדים בה: **משל שלש שנים**. משנה דקודם אשתקד דהוה להו

ג' שנים עם שנה שאנו עומדין בה: **גב' לא שנו**. דליתו חייב צאחירותו: **אלא בקנקנים דלוקח**. שקבל הלוקח היין צאחיותו דליכא למימר כליו גרמו. ומיהו סיפא דקמני ואם ידוע כו' התם ליכא למימר כלי הלוקח גרמו דאזן סהדי שהיין רגיל בכך: **אצל בקנקנים דמוכר**. מני אמר ליה לוקח אפילו לזמן מרובה הא חמרך והא קנקנך דודאי יינך וילנך גרמו דסבירא ליה דמימות הצציר הוה יין מקולקל כבר אלא שאין ניכר הדבר עד שעת חינוך כדאמרינן צאחיה נשך (צ"מ 97 ע"ג): מעיקרא דחמרא חמרא דחלא חלא הוהא שעתא הוה דמזכרי אכפשייהו חמרא. ולכך דאמר לעיל [95], כל גשמה ימים ברשות מוכר איכא לאוקומי מתני' בקנקנים דלוקח ואפילו מוך שלשה או בקנקנים של מוכר ולאחר שלשה והלכך מוכר פטור: ובי **קנקנים דמוכר** (6).

למה יפסיד מוכר הא מני אמר ליה מוכר ללוקח לא איבעי לך לשהויי. דאפילו לרבי דאמר (לעיל 97 ע"ג). המוכר שור לחצירו ונמלא נגחן הרי זה מקח טעות הני מילי משום דרובא לרדיא זבני אצל הכא רובא לאו לשהויי זבני ויפסיד לוקח: **דאמר ליה למקפה**. להסתפק מעט מעט לקדירות דהיינו לשהויי: **מאי דוקחה דרבי יוסי ברבי חנינא לאוקומי**. רישא דמתניתין בקנקנים דלוקח לחוד ולא בקנקנים דמוכר משום דמוקי למתני' דא"ל למקפה לוקמיה דללא אמר ליה למקפה דהמוכר יין סתם קמני ולא שנה קנקנים דלוקח ולא שנה אמת: **עמות**: **לימא ליה לא איבעי לך לשהויי**. דהא רובא לאו לשהויי זבני: **אם לאו שמע מינה** דאמר רב חייא בר יוסף חמרא מזלא דמריה גרים שנא' ויאה כי היין בוגד גבר יהיר וגו' (6) אמר רב מרי האי מאן דיהירי אפילו אינישי ביתיה לא מיקבל שנא' וגבר יהיר ולא יגוה מאי ולא יגוה בגוה שלו א"ר יהודה אמר רב כל המתגאה בטלית של ת"ח ואינו ת"ח אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה כתיב

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

צח.

**עין משפט
נר מצוה**

נא א ב ג מ"י פ"ז מהל' מכירה הלכה ו סמנ לאזין קע טושי"ע ח"מ סי' לל ספ"י ו: ג' ד מ"י שם הל' ג טושי"ע שם ספ"י ה: ג' ד מ"י שם טושי"ע שם ספ"י ו: ה ט' מ"י שם הל' ה טושי"ע שם ספ"י ח: **כא** ב ל מ"י שם טושי"ע שם ספ"י ט:

רבינו גרשום

לא שנו. דאין המוכר באחריות היינו כשדרבו בקנקן דלוקח. אבל אם ערין כבלי דמוכר לימא ליה לוקח הא חמרך: אפי' כי איתיה בקנקנים דמוכר אמאי מצי למימר ליה לוקח הא חמרך הא קנקנך לימא ליה המוכר לא איבעי לך לשהוייה ברשותך אלא היה לך ליקחנו ולמכור לאחור משום דכל שעתא מחמיץ ואמאי מצי לוקח למימר ליה הא חמרא כו': הכא במאי פסקין דאמר ליה לוקח למקפה. בעינא ולא לזבני דהשתא לא מצי למימר ליה לא איבעי לך לשהוייה: ומקשי מאי דוקחיה דר' יוסי לאוקמי כו' לוקמי בקנקנים דמוכר דילא אמר לו למקפה ולימא הכי לא שנו דאינו חייב באחריותו אלא בקנקן המוכר הואיל דלא א"ל למקפה דמצי למימר ליה [לא] איבעי לך לשהוייה: אמר רבא משום הכי אוקמה למתני' הכי בקנקנים דלוקח וכו' משום דסיפא דמתני' כו': אלא ש"מ. דמשום הכי לא מצי למימר הכי דאמר הלוקח למקפה קא בעינא ליה והויא דמפרש לסיפא דמפרשי נמי רישא. והא דקתני ר' יוסי ב"ר חנינא דבקנקנים דמוכר מצי אמר ליה הא חמרך והא חמריך וחייב המוכר באחריותו פליגא דר' חייא: אף כי היין בוגד. לו לאדם שפתייהו אינו מתגאה בשום טובה ומחמיץ היין לו הואיל (6) דלקחן אינו חייב המוכר באחריותו: כל בונה שלו. בטליתו. כל המתגאה. בטלית של ת"ח לא בטלית ממש קאמר משום שהכל חייבין בצניצת אלא שכוונתו בסודר על ראשו בעין שהיו רגילין לעשות תלמידי חכמים וסודר אסור לפרוש כי אם לת"ח וקניא שמו סודר על שמו [של] ת"ח כדכתיב סודר לי ירדיו: לא יגוה ולא יבא לנדה קדושי: ארעתא לסבוייה. שקנאה על דעת למכרה בבינתו על ידי על ידי ותקף החביאת שהחמיצו קודם מכירתו למחצית או לשלישית דינא הוא דמקבל ליה המוכר: דלא שני בבירוייהו. שלא עשה סמוך לשמרים: אבל אי מצי לזבונה קממי הכי ולא זבנה בדיא באחריות' החמיצה ולא מקבל: לפרוותא דרולשפט. לאותו מקום שהיין ביוקר וזו מכרי שוויין שהיה נמכר בוול שפט כשעה שקובלה דינא הוא דמקבל לה מיניה דמשום דאהויא דעתא קיבל מניה דאי זבין וזין ואי לא ליהודיה ליה: איבעי להו הוה חלא. ברשות חנווני. מאי מקבל או לא מקבל: ואמר ליה דלא מקבל ליה כו' חייא ב"ר יוסף דאמר לעיל חמרא מולא דגברא גרים והחנווני גורם ולא מקבל

מבושם עד עצרת. קשה לרש"ב דהא בקנקנים דלוקח איירי ממתנין ולימא ליה קנקנך גרים ולרבי חייא בר יוסף לימא ליה מולך גרם ויש לומר דודאי אם נמלא חומץ מני אמר ליה הכי אצל הכא לא איירי בהכי אלא אשמועינן דלריך ליתן לו יין הראוי להתקיים עד העלרה:

האי מאי דובין חביאת דחמרא אדעתא לסבוייה. פ"ג (רש"י) דאין החנווני אלא שליח בעלמא ואין נראה לר"י דאם כן לא הוה ליה למימר זבין ועוד דאם כן מגופה מילמא דרצא לא שמעינן שום חידוש דהא דקאמר לא אמרן אין נראה שיהא זה מדברי רבא אלא גמרא דקאמר ליה ונראה לו לפרש דמייירי דזבין מוכר גמור ואדעתא דהכי זבנה שימכרונו צחות ודמי לא"ל למקפה דענין שיתקיים כדי מקפה והכי נמי בעינא שיתקיים כדי סבוייה ומיהו קשה לנישנא דאמר בסמוך מעובדא דקביל חמרא מחציה אדעתא לא כרז חייא בר יוסף השמא התם דלא זבניה לגמרי מני אמר ליה מולך גרם כ"ש הכא דהוי מוכר גמור וי"ל דהיא"ל שנינא מוקי הך מילתי דרצא צידוע שיינו מחמיץ ואפי' הכי דוקא אדעתא דסבוייה הא לאו הכי מני א"ל לא איבעי ליה לשהויי רבי

הכא ולא יגוה וכתוב התם אל נוח קרשך אמר רבא האי מאן דובין ליה חביאת דחמרא לחנוואה אדעתא לסבוייה ותקיף אפליגא או אתילתא דינא הוא דמקבל לה מיניה ולא אמרן אלא דלא שני בברוא אבל שני בברוא לא ולא אמרן אלא דלא מוטא יומא דשוקא אבל מוטא יומא דשוקא לא ואמר רבא האי מאן דקביל חמרא אדעתא דממטי ליה לפרוותא דרולשפט וארמטי התם זל דינא הוא דמקבל ליה איבעיא להו הוה חלא מאי אמר ליה רב הלל לרב אשי כי הואן בי רב כהנא אמר לן חלא לא ודלא כר' יוסי בר' חנינא ואיכא דאמרי אפילו חלא נמו מקבל כמאן כר' יוסי בר' חנינא: **ישן מושל אשתקד כו'**:

תנא קנקנים דמוכר קמני ממתנין דאין מוכר חייב צאחירותו משום דלא איבעי ליה לשהויי: **אמאי**. הוה ליה מקח טעות: **לימא ליה לא איבעי לך לשהויי**. דהא רובא לאו לשהויי זבני: **אלא לאו שמע מינה דאמר ליה למקפה**. וה"ה לרש"א והיינו טעמא דברישא פטור מוכר דליכא למימר קנקנים דלוקח גרמו וצסיפא חייב הואיל וידוע שיינו רגיל להחמיץ כל שנה: **ופליגא**. הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנקנים דלוקח ולא דמוכר משום דמני א"ל הא חמרך והא קנקנך: **דרב חייא בר יוסף**. דליהו מוקי לה נמי בקנקנים דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה דמוכח סיפא אפי' הכי מוכר פטור דלא מני אמר ליה הא חמרך והא קנקנך דלאו קנקנים דמוכר גרמו אלא מולא דלוקח שהוא בעליו של יין גרים: **שנאמר ואף כי היין בוגד**. דאדם למה משום דגבר יהיר וגו' גאוחו של אדם שמיגס דעמו דבבר שאין בו גורם שהיין בוגד בו דסבורין שהוא יין ונמלא חומץ מזה כנגד מזה. ומיהו סיפא כיון דאמר ליה למקפה ולא מני אמר ליה לא איבעי לך לשהויי ולא מני למימר ליה מולך גרם מאחר שהדבר ידוע שיינו מחמיץ הלכך חייב מוכר: **אאינישי ציטיה**. אמת: **לא מיקבל**. שזבנה אותו: **כל המתגאה בטלית של תלמידי חכמים**. כל המתגאה בטלית של תלמידי חכמים יכיר כל שאין חלוין נראה מתחתיו טפח וניעמותא יתירמא הוא וגסות הוא למי שאינו תלמיד חכם: **האי מאן דמוצין ליה חביאת דחמרא לחנווני וכו'**. מוסר חביאת לא יחא לך רשות למכרו כדי לזבנו וישתכר החנווני קאת ובעל הבית לא יקבל מעותיו אלא בלחור שיקבל החנווני מן הלוקחין וחמרא ברשותא דמריה קאי ואין החנווני אלא שליח בעלמא ליטול שכר טרחה. והלכך אם החמיץ אפליגא או אתילתא דננא קודם שמכר כולו: **דינא הוא דמקבל**. בעל הבית כל ההפסק וכגון שלל פשע שליח דהיינו חנווני מידי בשליחותו כדמפרש ואזיל. ואף כי היין בוגד ליכא למימר גבי חנווני דהא אין לו חלק בו וגם לא הקנקן שלו הוא ואכתי ברשות מריה קמא אימיה: **ולא אמרן**. דהפסקי בעל הבית: **אלא דלא שני**. לוקח צברא לעשות נקב אחר בחביאת אצל שני איכא למימר דהוא גרים: **דלא מטא יומא דשוקא**. ולא נתעלל חנווני במכירתו: **האי מאן דקביל חמרא מחציה**. למחצית שכר והקנקנים דמוכר והוא קיבלו צדמים בשער של עכשיו צעיר הואת והירווח יחלוקו. וכל מקבלי ממון למחצית שכר הוה מפקיד ונפקד קרובים לשכר וקרובים להפסד והרי הוא צאחירות שניהם להפסד כמו לשכר כדאמרן (צ"מ 97 ע"ד): הך עיסקה פלגא מלוה ופלגא פקדון ואם הוקיר או הוול או נגנז או נאכזר לשניהם נאכזר והוול. אצל אמר לו בעל היין למקבל אפי' אם הוקיר לא יחא לך רשות למכרו צבאן אלא זיל ואמטייה למלכות אחרת אפרוותא דוול שפט שבאותו מקום היו מוכרים יין ציוקר וקודם שהגיע לשם זל היין בכל המקומות ופיחת מכדי דמים שקיבלו: **דינא הוא דמקבל**. בעל היין את כל הזול דכיון דאפילו אם הוקיר מיד לא היה לו רשות למכרו עד שמיגע לפרוותא דוול שפט לענין זולא נמי ברשותא דבעל היין קאי. ומיהו לגבי גניבה ואבדה ברשותיה דמקבל נמי קאי וכן אם נעשה חומץ כדלקמן שהרי צאחירותו הוא וקרינא ציה אף כי היין בוגד דמולא דמריה גרים שבאחירות שניהן הוא עומד ושניהן בעליו של יין: **ופשע דלא אמטייה לא גרסינן**: הוה חלא. מקמיה דאמטייה להתם מאי מי מקבל בעל היין כל ההפסק דהא אפילו גבי מכירה גמורה מקבל משום דא"ל לוקח הא חמרך והא קנקנך היכא דאמר ליה למקפה דלא מני אמר ליה מוכר לא איבעי לך לשהויי וכל שכן הכא דלא מוכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרוותא דוול שפט שזיה להשהותו דמני אמר ליה מקבל הא חמרך והא קנקנך כר' יוסי בר' חנינא א"ל דלמא לא מקבל כל ההפסק אלא פלגא דמני אמר ליה מולך נמי גרם שבאחירות שנינו עומד והיין בוגד קרינא ציה כרז חייא בר יוסף: **חלא לא**. כלומר לא מקבל בעל היין כל ההפסק ואע"ג דכמאן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהויי משום דמול שני הבעלים גורם: **ודלא כר' יוסי בר' חנינא**. דמוקי למתנין בקנקנים דלוקח אצל בקנקנים דמוכר סבירא ליה דאמר ליה לוקח הא חמרך והא קנקנך היכא דאמר ליה למקפה והכא נמי כיון דא"ל זיל אמטייה כו' הרי זיה לו להשהותו. ונראה בעיני דלית הלכתא כר' יוסי בר' חנינא אלא כרז חייא בר יוסף דמולא דגברא גרים אלא אם כן ידוע שיינו מחמיץ ודאמר ליה למקפה דהא שמואל קאי כוותיה ואמרן לעיל [95]: **עבד רב יוסף עובדא בחמרא כוותיה דשמואל**:

ודלא כר' יוסי בר' חנינא דאמר לעיל אבל בקנקנים דמוכר לימא ליה הא חמרך והא קנקנך והא חמרא בחביאת דמוכר החמיץ: ואיכא דאמר וכו' כמאן כר' יוסי בר' חנינא. דאמר בקנקנים דמוכר מצי אמר ליה הא חמרך והא קנקנך והא חמרא איתיה בקנקנים דמוכר ומקבל הואיל שהחמיץ בכליו: אם אמר לו יין מבושם. יין מבוחר וטוב אני מוכר לך חייב להעמיד לו יין יפה וטוב שיכול להעמיד לו עד עצרת

(א) אולי צ"ל הואל וכן אית וכו'.